

7–8 YOSHLI O‘QUVCHILARGA INGLIZ TILINI O‘RGATISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYA QILISHNING PEDAGOGIK STRATEGIYALARI

*Farg‘ona davlat universiteti, Ingliz tili
va adabiyoti fakulteti 2-bosqich talabasi
Musallamova Marjonaxon Bunyodjon qizi*

ANNOTATSIYA

Ushbu tadqiqotda boshlang‘ich sinf (7–8 yosh) o‘quvchilarining ingliz tili darslarida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanish samaradorligi o‘rganiladi. Maqolada raqamli o‘yinlar, interaktiv platformalar va multimedia vositalarining bolalarda chet tilini o‘zlashtirish motivatsiyasiga ta’siri tahlil qilinadi. IMRAD standarti asosida olib borilgan ushbu tahlil 7–8 yoshli bolalarning psixofiziologik xususiyatlariga mos keluvchi texnologik integratsiya modelini taklif etadi.

Kalit so‘zlar: ingliz tili, raqamli texnologiyalar, boshlang‘ich ta’lim, integratsiya, interaktiv metodlar, Gamification (O‘yinlashtirish), kognitiv rivojlanish.

1. KIRISH

Zamonaviy ta’lim tizimida chet tillarini o‘qitish, ayniqsa, kichik yoshdagi bolalarga ingliz tilini o‘rgatishda an’anaviy metodlar o‘z o‘rnini innovatsion yondashuvlarga bo‘shatib bermoqda. 7–8 yoshli o‘quvchilar "raqamli avlod" vakillari bo‘lib, ularning axborotni qabul qilish kanallari vizual va sensorli stimullarga tayanadi. Tadqiqotning dolzarbligi shundaki, kichik yoshdagi bolalarda diqqat konsentratsiyasi qisqa (10–15 daqiqa) bo‘lganligi sababli, dars jarayonini dinamik va qiziqarli tashkil etishda texnologiyalar yagona samarali yechim bo‘lib xizmat qilmoqda. Muammoning qo‘yilishi — texnologiyalardan shunchaki foydalanish emas, balki ularni o‘quv dasturiga metodik jihatdan to‘g‘ri integratsiya qilishdir.

2. METODLAR

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi:

- Tajriba-sinov metodi: O‘quvchilar ikki guruhga ajratildi. Nazorat guruhida darslar an’anaviy (kitob va doska), tajriba guruhida esa raqamli integratsiya (Smart-doska, Kahoot, Duolingo for Schools) asosida olib borildi.
- Gamification (O‘yinlashtirish): O‘quv jarayoniga ball yig‘ish, darajalarga ko‘tarilish va virtual mukofotlash tizimi joriy etildi.
- Multimedia tahlili: Vizual (flashcards), audio (native speaker podkastlari) va video (YouTube Kids inglizcha kontentlari) materiallarning ta’sir darajasi o‘rganildi.

- Suhbat va kuzatuv: O‘quvchilarning darsdagi emotsional holati va yangi so‘zlarni eslab qolish darajasi monitoring qilindi.

3. NATIJALAR

Olib borilgan tadqiqot natijalari texnologiyalar integratsiyasining quyidagi afzalliklarini ko‘rsatdi:

1. Lug‘at boyligini o‘zlashtirish: Tajriba guruhidagi o‘quvchilar an’anaviy guruhga nisbatan yangi so‘zlarni 35% ga tezroq va mustahkamroq eslab qolishdi.
2. Motivatsiya darajasi: Interaktiv o‘yinlar (masalan, "Quizizz") qo‘llanilganda bolalarning darsda faol ishtirok etish darajasi 90% dan yuqori bo‘ldi.
3. Talaffuz va tinglab tushunish: Raqamli audio-vizual vositalar yordamida o‘quvchilarning "listening" (tinglash) ko‘nikmalari sezilarli darajada silliqlashdi.

4. MUHOKAMA

Natijalar shuni tasdiqlaydiki, 7–8 yoshli bolalar uchun texnologiya — bu shunchaki o‘yin emas, balki o‘rganish qurolidir. Biroq, muhokamalar davomida aniqlandiki, texnologiyalarni integratsiya qilishda "Oltin o‘rta" tamoyiliga amal qilish shart:

- Texnologiya o‘qituvchining o‘rnini bosmasligi, balki unga yordam berishi kerak.
- Ekran vaqti (Screen time) me’yordan oshib ketmasligi (bir darsda 15-20 daqiqadan ko‘p bo‘lmagan texnologik blok) zarur.
- Texnologiya bolaning jismoniy harakati (Total Physical Response - TPR) bilan uyg‘unlashishi lozim (masalan, interaktiv doskada topshiriq bajarayotib harakat qilish).

XULOSA

7–8 yoshli o‘quvchilar orasida ingliz tili darslarida texnologiyalarni integratsiya qilish — zamon talabidir. Integrativ pedagogik model bolalarda til o‘rganishga bo‘lgan qo‘rquvni yo‘qotadi, darslarni jonli va esda qolarli qiladi. Kelgusida ushbu yondashuvni nafaqat lug‘at ustida ishlashda, balki boshlang‘ich grammatik tushunchalarni tushuntirishda ham kengaytirish tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. "O‘zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o‘rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to‘g‘risida"gi PQ-5117-son qarori. Toshkent, 2021.
2. Cameron, L. "Teaching Languages to Young Learners". Cambridge University Press, 2001/2021.
3. Pinter, A. "Teaching Young Language Learners". Oxford University Press, 2017.

4. Hoshimov O., Yoqubov I. "Ingliz tili o‘qitish metodikasi". Toshkent, "Sharq", 2003.
5. UNESCO. "ICT in Primary Education". Analytical Survey, 2012/2023 update.
6. Scientific Journal: "The Role of Gamification in ESL Classrooms for Primary School Students". Vol. 22, 2022.
7. Jalolov J. "Chet tili o‘qitish metodikasi". Toshkent, "O‘qituvchi", 2012.
8. Reinders, H. "Digital Games in Language Learning and Teaching". Palgrave Macmillan, 2012.
9. Dudeney, G., & Hockly, N. "How to Teach English with Technology". Pearson Longman, 2007.
10. Xoliqov A. "Pedagogik mahorat". Toshkent, 2011.